

ОБЛІК ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАШИНОБУДУВАННЯ: ОРГАНІЗАЦІЙНО - ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Організація обліку витрат визначається особливостями технології й організації виробничого процесу, характером та видами продукції, що випускається на підприємстві. Необхідним для дослідження є вивчення організаційно-технологічних особливостей машинобудівного виробництва, що впливають на організацію обліку і контролю витрат на підприємствах досліджуваної галузі економіки.

Машинобудування є багатогалузевим комплексом, який складається із:

1) виробництва машин і устаткування – в яке входить механічне устаткування, машини і устаткування загального призначення, для сільського та лісового господарства, верстати, інші машини та устаткування спеціального призначення, побутові прилади;

2) електричного, електронного і оптичного устаткування – офісне устаткування та ЕОМ, електричні машини та устаткування, апаратура для радіо, телебачення та зв'язку, медична техніка, вимірювальні засоби, оптична техніка та устаткування тощо;

3) транспортного устаткування – автомобілі, причепа, мотоцикли, інші транспортні засоби, залізничний рухомий склад, літаючі апарати, будування та ремонт суден тощо. [3.,с.197].

Кожній групі галузей притаманні власні особливості організації та здійснення виробничого процесу. Але спільним для усіх галузей машинобудування є: подібність основних сировинних матеріалів (чорні і кольорові метали та їх сплави) та ідентичність основних технологій перетворення матеріалів у деталі, а деталей у вироби. Типові виробничо-технологічні процеси машинобудівних підприємств наведено на рис.1.

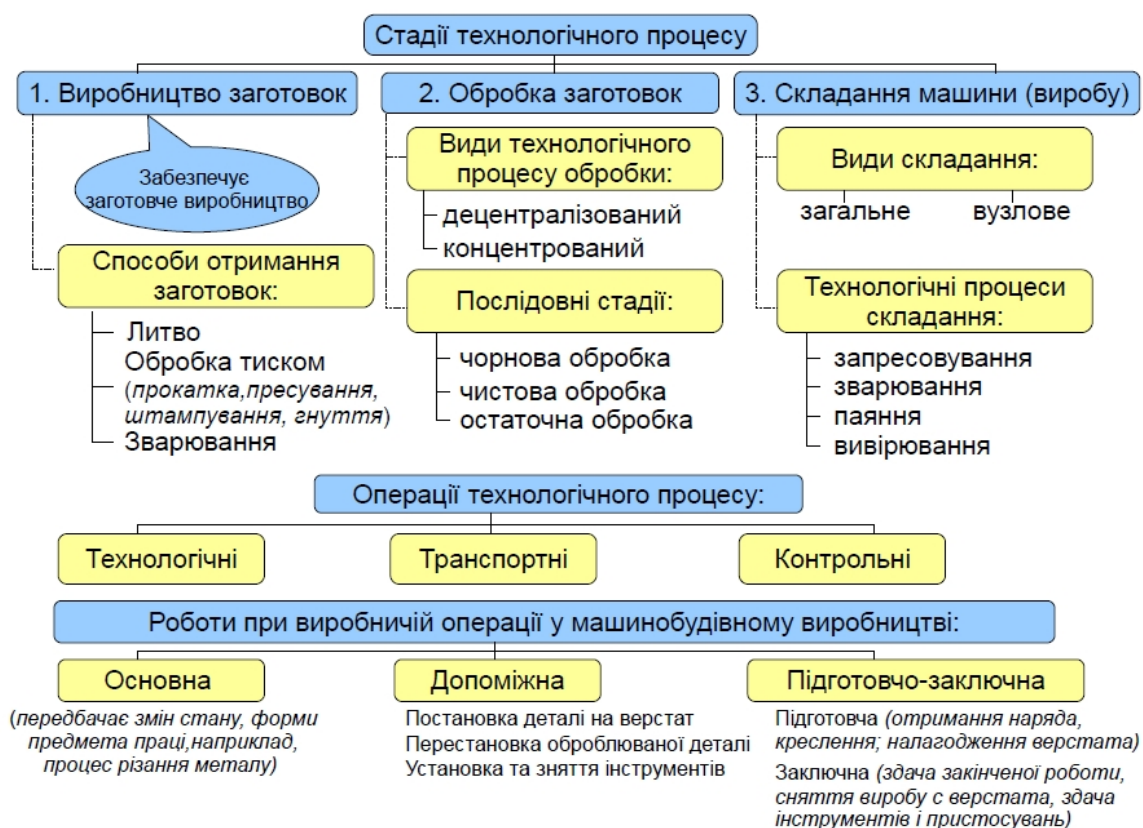

Рис.1. Виробничо-технологічні процеси машинобудівних підприємств

Організаційна структура управління машинобудівних підприємств є лінійно функціональною. Для машинобудівних підприємств внаслідок встановленої цехової структури управління характерним є розподіл виробництва на:

- основне виробництво [4];
- допоміжне виробництво [4];
- обслуговуюче господарство [1].

Важливим чинником організації виробничого процесу є тип виробництва. У машинобудуванні поширені такі типи організації виробництва — масове, серійне, одиничне [4].

Залежно від видів продукції, її складності, типів і організації виробництва застосовуються попередільний або позамовний методи обліку витрат. Попередільний метод обліку витрат застосовується переважно на масових виробництвах з коротким та неперервним технологічним циклом та послідовними технологічними процесами виготовлення виробів. Позамовний метод обліку витрат застосовується переважно на серійних чи одиничних виробництвах, або за умови тривалості чи перервності (дискретності) технологічного циклу підприємства. Таким чином, в машинобудуванні, всі витрати обумовлені технологією і організацією виробництва.

У машинобудуванні виробничий процес відбувається за методом послідовної обробки матеріалів: виготовлення деталей, вузлів на конкретних виробничих підрозділах (Рис.1).

Внаслідок окреслених особливостей виробничого процесу найбільш розповсюдженим методом обліку витрат на машинобудівних підприємствах є попередільний метод обліку витрат. При якому витрати обліковуються по переділах, фазах, стадіях у відповідних цехах чи дільницях, у розрізі центрів витрат з виділенням у кожному центрі необхідної номенклатури (переліку) статей витрат.

Підприємства машинобудування відносяться до підприємств з цеховою структурою управління, наслідок: для таких підприємств притаманні як внутрішньоцехова, так і міжцехова системи обліку руху незавершеного виробництва при проходженні стадій процесу виробництва [2].

Результати дослідження організаційно-технологічних особливостей виробництва у галузі машинобудування дають змогу визначити – на організацію обліку та контролю витрат операційної діяльності впливають такі чинники, як: тип організації виробництва, технологічний процес виробництва (стадії, операції, роботи), структура виробничого управління, вид та структура виробничих підрозділів, організаційна структура управління підприємством. Найбільш розповсюдженим методом обліку витрат є попередільний. Внаслідок цехової структури виробничого управління – проблемним є облік і контроль витрат в цехах основного, допоміжного та обслуговуючого призначення, контроль при міжцеховому передаванні продукції, що не пройшла усіх стадій обробки.

Список використаних джерел:

1. Миронова Ю.Ю. Облік і аналіз витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції на підприємствах машинобудування: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / Юлія Юріївна Миронова – К., 2011. – 240с.
2. Облікова політика: навчальний посібник / за ред. Г. М. Давидова. - К.: Знання, 2010. - 479 с. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1081080646018/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/organizatsiyini_aspekti_dokumentuvannya_nezavershenogo_virobnitstva_vpliv_oblikovu_politi_ku. - Назва з екрана.
3. Промисловість України: тенденції, проблеми, перспективи : [монографія] / [Н. В. Тарасова, Л. П. Клименко, В. М. Ємельянов та ін.]. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. – 320 с. – С. 222-241.
4. Управління ресурсами і витратами: Навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. Іванюти С.М. — К.: Центр навчальної літератури, 2009. — 320 с. Режим доступу: http://p-for.com/book_474.html . - Назва з екрана.